

Danas

FESTIVAL KNJIŽEVNOSTI Leskovac, 7-8. oktobar 2016.

#10

UNUS MUNDUS

 APOTEKE
Benefarm

ThinkTank
ČASOPIS ZA BALKAN

 MURPHY'S
Pub

PREVODIOCI SA „MALIH“ JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI - UJEDINIMO SE

UNUS MUNDUS

Anita Vuco

Ujediniti se je bez daljnijega jedini razuman izbor svih onih koji na srcu imaju knjigu i književnost. Književnost, kažem, je bilo koji štampani tekst. Industriji – čast rijetkim časnim izdavačima, koji se usprkos svim poteskoćama i dalje nastavljaju boriti za kvalitetu – nisu potrebiti ni prijateljstvo među prevoditeljima, ni njihova sloga. Oni nas mijere karticama, brojem izdanih knjiga, važnoću koju na tržistu ima jezik sa kojega prevodimo. Imenima autora koje smo objavili, i njihovom svjetski priznatom važnošću. Njima je potrebno da prevodimo bilo što i po bilo koju, najnižu moguću cijenu. *Bestselleze* bez glave i repa. Da ne razmišljamo, da nemamo strasti, potrebe ili želje bilo koje vrste. Da budemo nadomestak google prevoditelju u dane kada ima stvaralačku kružu. Da budemo roba i kao i sve ostalo što se može kupiti u trafići ili na benzinskoj stanicici pored puta. Da nam nipošto ne padne na pamet koliko je važno ono čemu se svakodnevno posvećujemo. Da ne pomislimo slučajno kako je književnost bitna, kako je jedina koja još može parirati politici, političarima i razdoru koji su ju. Da ne umislimo sebi kako u tom procesu imamo vodeću ulogu. Da ne shvatimo u kuge dubine naše blago i mimo djelovanje, bez povisivanja tona na koji su navikli, seže.

Naivno – reči će mnogi – ja ipak vjerujem, i u najgorem beznađu, kada svaka diplomacija propadne ili proda dušu, istinski pjesnici i pisci ostaju jedini živi između dobra i zla. Na njima je da vole, na prevoditeljima da tu ljubav prenose i šire. Pitanje perspektive, kao i uvjek. Izrečena, napisana misao, ona ne može biti ubijena. Tko je samo jednom ljubovao sa Polinijem, sa esencijalnošću Pasternakovog stila, sa Puškinovim pećurkama (*Slava mu!*), sa kantama za dubre i arheološkim slojevinama Kiša, onim njegovim *ljudicastim ehom* oko svakog slova, taj neće više lako privatiti zidove, ni tude namjere, ni nametnutu mu žurbu. Neće privatiti kič. U razmjeni ideja je spas, trenutni, moj, pred svim onim satima koji me, ka prevoditelju, unutar zatvoreno sobe očekuju.

U susretu, diskusiji, zajedničkom smještu, vrijednostima za koje i dalje morati nalaziti snagu da bi ih nastavila prepoznavati kao važne, a koje festivali poput ovog u Leskovcu ističu. *Unus mundus* je potencijal koji nosimo u sebi, onaj od kojega ne treba odustati. Slijep je svaki prevoditelj koji prevedi sa takozvanim „malim“ jezika i književnosti misleći da interesovanje citalača može postići sam. Svaka je tu pomoć dragocjena, svaka još nerodena ideja, svaka sugestija, pa i onih koji i prevede sa istih jezičnih grupa. Svaki prevoditelj svojom potencijalnom sličnošću sa pojmom pozicijom, ili različitošću čak, doprinosi mom prevodilačkom bogatstvu. Stoga je osobito vrijedno kada vlastite podatke i istu stvar, propuste ili *zanimljiva rješenja* mogu usporediti sa drugima, da nakon prevedenog Stojanovićevog *Vara* – gdje je shvaćanje i prihvatanje vulgarnosti u tekstu igralo možda ključnu ulogu – ne ostavim talijanskog čitatelja ravnodušnim ni prema smjehu i susama jednog *Ciganina*. Prevod romana *Put za Jerihon* zahtjevni je, možda utoliko što je prije samog prevoda teksta potrebljeno razbiti predrasudu, ne jednu, mnoge, duboko ukorjenjene i u nama samima, o čiganskom jeziku i manjini. Namjerivo ne kažem romskom, ne zamjerite, odavno su me naučili da u izrazu *Ciganin* ne mačice pogrdnog, dapače, osim ako govorim svojim tonom ne pošte uvrjetiti, a to su već sasvim druge stvari.

Ne zanemarujući niti jednog od učesnika ovog desetog, jubilarnog festivalskog izdanja, potpuno posvećenog važnosti književnog prevoda, posebno mi je zadovoljstvo imati priliku čuti svjedočenje Barbare Delfino, prevoditeljice sa poljskog jezika, koja se godinama, oduvijek praktički, zalaže za pronađenje onih ključnih elemenata kojima bi trebalo posvetiti veću pažnju kako bi percepcija djela prevedenih sa slavenskih jezika u Italiju bila štolska, a potražnja porasla. Bilo kojeg od slavenskih jezika, tu i leži tajna. „Svi mi možemo biti zanimljivi ostalom svetu – ističao je Danilo u intervjuu *Značaj dobrog i odanog čitaoca*, iz 1983. godine – kad bi naša literatura mogla da nastupi negde u dobrom izboru, zajednički, kao jedan srednjoevropski i slovenski entitet. Kao što je nastupila, u prvom redu, nordijska literatura početkom veka u Evropi, ili kao što je nedavno nastupila južnoamerička literatura. Što znači – ono što je u njima najbolje“. Trideset tri godine kasnije njegove se visionarske pretpostavke još uvijek nisu ostvarile. Vjerujem ipak u mogućnost njihove realizacije, ali prevođenju pristupimo ujedinjeno i svjesno, i želim doprinjeti tome. Kako postići da prevedena djela naših pisaca ne ostanu tek naslov u nekom katalogu stranog izdavača? Jednostavno. Prevoditi više, prevoditi poznavajući se, prevoditi imajući povjerenje u svoje kolege koji nisu konkurenca, već saučesnici u istoj misiji. Hvala Saši Stojanović, organizatoru Think Tank Towna, koji svojim iskreним zalaganjem već čitavo desetljeće omogućava razmjenu, susret i dijalog. Neka ovo bude tek početak!

PRVIH 10 GODINA

ZA SVE UTOPLJENIKE U LEPOTU KNJIŽEVNE REČI

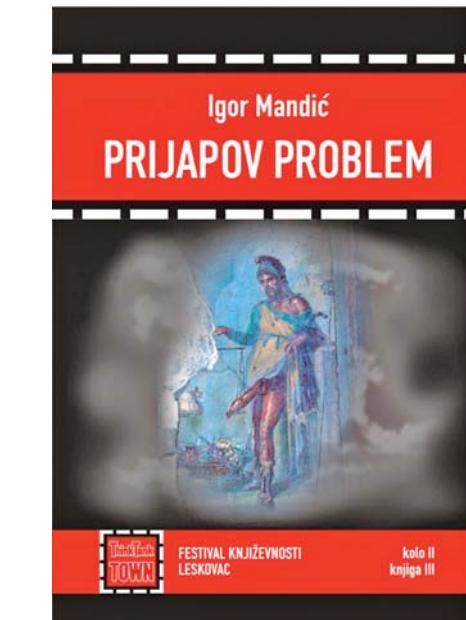
Saša Stojanović

Kada smo pre deset godina, Saša Nikolić, Predrag Stanković i Jurica Dikić, resili su pravimo književni festival, najveća dilema bila je *Deset s lukom* ili sačinjati naziv. U međuvremenu su se dileme, u skladu sa brojem programa i održanih manifestacija, umnožavale u beskraj – danas znamo da smo, uprkos strahovima da uvek nešto može da krene naopako, čak i kad je lepo počelo, uradili nešto na što možemo da budemo ponosni.

Dakle, napravili smo festival koji su otvarali Čarls Alverson i dvojac Lucić – Dežulović, Stevan Tontić, Igor Mandić, Marketa Hejkaloš, Teofil Pančić, Aleksandar Stanković, Vida Ognjenović, Ivan Čolović, a koji svake godine zatvara Ljuba Živkov. Uspešni smo da izbori postaju bude stvar ocigledne izuzetnosti a ne tajna papazjanja pseudoknjževnih kuhinja i *serdar* & *vojvoda* paraliterarnih klanova, izborili smo se za svoje mesto u književnoj arenici, gladijatorski ratujući sa pismenim polatalentima i frtaljpištemenim kvaziliteratama, ostvarili smo san svakog ozbiljnog umetničkog festivala: da na manifestaciju dodu mlatene svi pozvani, uglavnom bezobrazno talentovani kreativci a ne talentovano bezobrazni foliranti!

Festival književnosti Think Tank Town od prvog dana uzdiže princip individualnosti na zasluženi pijedestal – rekosmo, „dosta je bilo zavijanja u čopor, red je da se čuju vukovi samotnjaci“. Pretpostavljam da smo za ovaj paket beskomпромisne tvrdoglavosti (priv: festival nikad neće otvoriti nijedan političar, dalje: na festival se zove – festival

ne uzima nuđeno, sledeće: nema mesta komercijalnim izdavačima poznatijim kao trgovci papirom zamazanim štamparskom bojom i poslednje, ali ne i najmanje važno: na Think Tank Town pozivamo samo bolje od nas samih) plaćali najčešći cenu. Od upornog odbijanja leskovačke lokalne samouprave da poslednje četiri godine podrži ovaj festival do nesuvišlog objašnjenja članice ovogodišnje komisije za književne manifestacije pri Ministarstvu kulture „znaće“ da je ovaj festival posvećen vama lično i da je to *one man show*“. I džaba vam činjenica da na festivalu jedan program bude posvećen mojoj novoj knjizi, uglavnom svake druge godine. Kad se činjenice ne slazu sa mišljenjem naduvanih držkoša – utoliko teže po njih. Zato poručujem etabliranom *članu komisije* da mogu mimo da spavaju sve troje, i on i njegova negovanja sujita i podgođena zavist, i da ne treba uppste da drhti od straha zbog pozivnice na moju manifestaciju – Think Tank Town će postojati i dalje, uprkos mediokritetima zaognutim cirkuskim ruham svemoćne birokratije, valjda i zato što

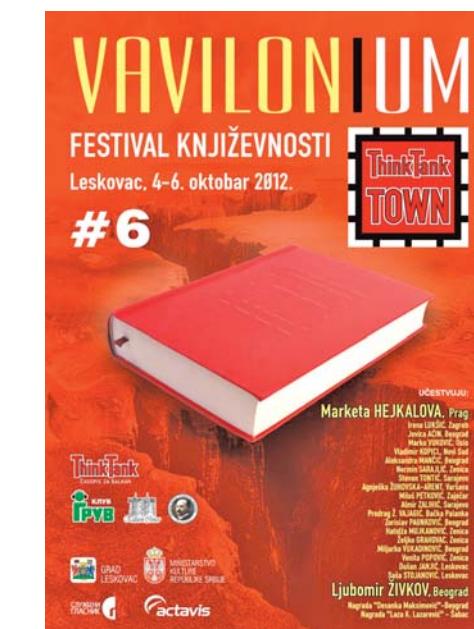

TTT
izdavaštvo

Tokom decenije svog postojanja TTT festival bavio se i izdavaštvom i u svoju bibliografiju upisao 12 naslova: *Tri* Miloša Petkovića, Predrag Stanković: *Igra s kriticama* Predraga Stankovića, *Prijapov problem* Igora Mandića, *Pesme ljubavi i gneva* Oskara Miloša, *Uđarne strijeljaju i nove pesme* Gorana Karanovića, *Velike priče Malog Mančestera* grupe autora, *Pornografija* kao lepa umetnost Bogdana Timanića, *Bubnjara* iz Slavjušev bioskop Save Dimitrijevića, *Zov poludelog sokolara* Predraga Ž. Vajagića, *Svežnjevi i sužnjevi* Saše Stojanovića, *Seks – mitovi, predrasude, činjenice* Jovice Stojanovića i *Putujuće priče* Pola Buržea. Organizator najavljuje još pet naslova u dolazećem periodu: *Život na tudim aerodromima* Dragana Stošića, *Čudesne priče* Gi de Mopasana, *Dok ležam na samrti* Viljema Foknera, *Biljari u pola deset Hajnriha Bela* i *Izabrane pesme Konstantina Kavafija*.

“

Stanje u ovdasnoj kulturi nije više osveta loših đaka, to postaje osveta onih koji nikad u školu nisu ni išli, osveta onih koji uz pomoć članske knjižice partije na vlasti brinu o kulturi, a potpisuju se službenim pečatom umesto palcem. Osveta najgorih

ČESTITKA

Prošle godine sam prvi put učestvovala na Festivalu književnosti u Leskovcu.

Prepuna sala, svih zainteresovani, prate svaku reč. A sve ionako znaju. Ponovo se taj poznati osećaj da ništa i ne treba da kaže, ali da nam je svima lakše kad se zaključimo da nismo ništa i ne drago nego da je beznađe upravo jedini cilj sistema, jer umrtiljuje, stvara utisak da ionako nema nade, da ništa i naredi, nego spakovati se i otići. Odavno mislim da to i jeste glavni cilj svih naših vlasti, da svijet dignemo ruke, da kažemo da se, brate, ne može ništa; da je tako, da smo sazidali kuću nasred puta i da imamo normalnost.

„

Znali smo koliko je Saša Stojanović za Festival glavni, ali nismo znali i da je u svemu tome skoro sam. S prijetljivima, naravno. Da se sada sam snalazi i oko programa i učesnika, ali i oko finansija i prostora. Da su zvanične gradske sale za njega i Festival zatvorene, da spas dolazi od divnog Murphy's Puba i prijatelja koji pomognu, već ko kako i koliko može.

Tipično. Događaj koji je Leskovac stavlja na kalendar važnih kulturnih događaja u Srbiji zavisi od entuzijazma jednog čoveka i njegovih prijatelja. Rekla bih da je to paradigm svih naših malih pomaka. Sistem ne samo da ne pomaže, nego odmazde. Pravila nema, a ako ih i ima – tu su da onemoguće. Novica nema, a ako ga i ima, tu je za nekog drugog. Da li će se nešto dobro napraviti zavisiti od toga da li će se toga neko setiti i da li će imati snage, istražnosti, upornosti, inata i prkosa da izdrži. Kao se da kroz čitavu našu istoriju samo tako moglo. Sam protiv svega i protiv svih. Ali je malo ko to mogao da izgura.

samo jedan izbor: da tu kuću uzmememo pod mišku, pa da odemo na taj put... Saša Stojanović i Festival književnosti dokazuju da su sve žalopoke o croy sudbi i kući nasred puta i da imamo samo jedan izbor: da tu kuću uzmememo pod mišku, pa da odemo na taj put...

„

Zato čestitam Festivalu! Čestitam, jer ga ni ove godine nije podržalo ni Ministarstvo kulture, ni grad Leskovac. To su najbolji dokazi da je na pravom putu!

TTT
teme

Think Tank Town (2007); Mozak na žaru (2008); Hrana za dušu (2009); Knjiga je mamac (2010); Knjigematografija (2011); Vavilon i um (2012); Knock-down (2013); Mužičke priče (2014); Mitovi i mačevi (2015); Unus mundus (2016)

OD TORINA DO MALOG MANČESTERA

KNJIGA-KOFER

Barbara Delfino

Prevoditeljku romana *Var* upoznala sam u Rimu pukim slučajem. Prevoditeljka ona, prevoditeljka ja – nikada se pre toga videle nismo, a razgovarale smo nekoliko sati bez prekida.

Par dana nakon tog susreta virtualno upoznajem i autora, komuniciramo engleskim jezikom, trokut je kompletan: autor + prevoditeljka + čitalac (ja!).

I tako ču kroz nekoliko sedmica sasvim nepredviđeno (moj jesenji plan rada predviđao je da budem na sasvim drugom mestu) učestvovati na festivalu za koji, priznajem, nisam čula nikad ranije. Uprkos tome, od trenutka kad sam dobila poziv do mog pristanka da učestvujem, prolazi tek nekoliko sati, vreme dovoljno da na karti shvatim gde se nalazi Leskovac, te da prikupim neke informacije o proteklim izdanjima.

Vidim sa radošću da će ovo jubilarno deseto izdanje biti posvećeno književnom prevođenju, tako da dok vreme polako prolazi bliskost postaje sve veća. Gotovo da postaje neka vrsta starijeg brata našeg festivala *Slavika* koji se održava u Torinu, a koji je stigao do svog trećeg izdanja.

Stiže i plakat, prekrasan, sa svojom knjigom-koferom spremnom da se krene na put, čitam imena učesnika i (još jednom priznajem)... ne poznajem nikoga drugoga osim one iste početne tri osobe: organizatora, prevoditeljku *Varu* i, naravno, samu sebe!

Samim tim znatiželja maksimalno raste: koliko ču novih stvari doznaći? Šta li ču uspeti da prenesem drugima?

Vaša poslanica iz Italije spremna je da vam ispriča na koji način su slovenski pisci i pesnici viđeni u *Belpaese* (divnoj zemlji), kako je obično nazivaju); ko, zašto i kako, ali nadasve zahvaljujući kome imamo mogućnost da vas čitamo i volimo, i šta nam to još uvek nedostaje od vas.

Do skorog viđenja!

Autorka je prevoditeljka i direktorka festivala *Slavika* (Torino, Italija)

četvrtak, 6. 10. 2016.

NARODNO POZOŠTJE

19.00 h ZEMUNSKI KAMERNI ORKESTAR – koncert

petak, 7. 10. 2016.

MURPHY'S PUB

18.00 h "NEMOJ REĆI NIKOME" Toni Hogland

- Alen Bešić, prevodilac
moderatori: Predrag Stanković i Miloš Petković

19.00 h "HEJ, SLOVENII!"

(prevod na slovenske i sa slovenskih jezika)
- Anita Vuco, prevodilac
- Barbara Delfino, prevodilac
- Jelena Stakić, prevodilac
- Ksenija Vlatković, prevodilac

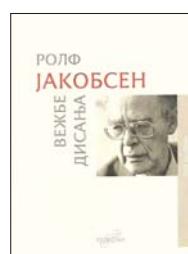
SVEČANO OTVARANJE 10. FESTIVALA KNJIŽEVNOSTI "THINK TANK TOWN"

20.00 h UNUS MUNDUS: IK "XX vek"!

- Ivan Čolović, etnolog
moderator: Saša Stojanović

21.00 h "STRINGART" - gudački trio

- Marija Besarabić Ristić
- Milica Cakić
- Milena Nikolić

subota, 8. 10. 2016.

GIMNAZIJA LEBANE / CARIČIN GRAD

12.00 h TRIBINA: "NA LICU MESTA" – Prokopijeva "Tajna istorija" u Caričinom gradu

MURPHY'S PUB

17.00 h "VEŽBE DISANJA" Rolf Jakobsen

- Marko Vuković, prevodilac
moderatori: Miloš Petković i Predrag Stanković

18.00 h "ANTIKA IZMEĐU UMETNOSTI I TRŽIŠTA: "Tri komedije" Aristofana"

- Dejan Acović, prevodilac
- Ivana Tomić, prevodilac
- Irina Vujičić, prevodilac

19.00 h "POGLED SA STRANE"

(upotreba vulgarizama u književnom delu: pro et contra)
- Anita Vuco, prevodilac
- Stela Bosilkovska, prevodilac
- Barbara Delfino, prevodilac

20.00 h "LIK I DELO"

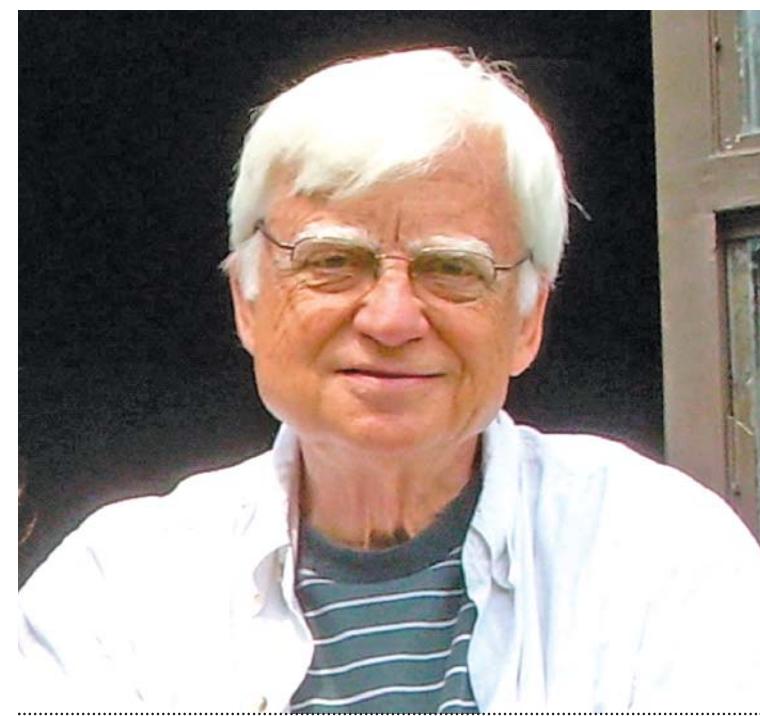
- Dubravka Stojanović, istoričar
moderator: Predrag Stanković

21.00 h Ljubomir Živkov

Nova poslanica Leskovčanima!

SVEČANO ZATVARANJE 10. FESTIVALA KNJIŽEVNOSTI "THINK TANK TOWN"

APLICIRANJE

LESKOVAC JE SVET

Ivan Čolović

Već desetak godina poznajem Sašu Stojanovića. Upoznali smo se jedne zime u Puli, na tamošnjem Sajmu knjiga. Ako se dobro sećam, tada mi je dao jedan broj časopisa *Think Tank*, koji on uređuje. To je, kako stoji iznad njegovog engleskog naslova, *časopis za Balkan*. Jasno mi je bilo da ovo treba da znači da engleski jezik i Balkan nisu u raskoraku. A tema broja koji mi je Stojanović poklonio – *Politika, pornografija, pornokratija* govorila mi je da urednik misli da i u jednom časopisu posvećenom Balkanu, a koji izlazi u Leskovcu, ima mesta za govor o seksu i golotinji, uključujući i onu političku. I spisak saradnika ovog broja *Think Tank* je balkanski u tom smislu što su njegovi saradnici iz nekoliko srpskih gradova – Beograda, Niša, Leskovca, Bačke Palanke i iz tzv. regiona, iz Sarajeva, Ljubljane, Zagreba.

Ovu vrstu *balkanizma* Saša Stojanović neguje i u svojim romanima i kao organizator književnog festivala, koji je nazvao po svom časopisu – *Think Tank Town*. Prošle godine bio sam među učesnicima programa ovog festivala, i uverio se da je i on napravljen po originalnoj formuli koju je Saša razvio kao pisac i urednik časopisa: književnici i drugi gosti iz raznih mesta u Srbiji, zajedno s onima iz okolnih i drugih evropskih zemalja. Tako sam imao priliku da upoznam nekoliko pisaca iz Mostara, članove tamošnjeg književnog kluba, koji se zalažu za saradnju pisaca s obe strane u ratu srušenog i podeljenog grada, s obe strane čuvenog mosta. Čim krenete preko tzv. granice, idete dalje, u svet koji se za vas otvorio, pa su se tako mostarski pisci našli u Leskovcu.

I ove godine – vidim u programu – u ovom gradu će se opet okupiti srpski i

drugi Balkanci i poštovaoci *balkanizma* koji neguje Saša Stojanović. Odabrana je tema – prevođenje, što je u skladu s osnovnom idejom ovog festivala, sa idejom da književnost počinje kad se iskoraci iz nacionalnih, etničkih, verskih okvira. A na tu ideju ukazuje i naslov ovogodišnjeg izdanja Festivala – *Unus mundus*. Ove devize se drže Saša i njegovi prijatelji, ljudi raznih zanimanja, koji već nekoliko godina sami

I ove godine u Leskovcu će se opet okupiti srpski i drugi Balkanci i poštovaoci „balkanizma“ koji neguje Saša Stojanović. Odabrana je tema – prevođenje, što je u skladu s osnovnom idejom ovog festivala, sa idejom da književnost počinje kad se iskoraci iz nacionalnih, etničkih, verskih okvira

finansiraju pripremu i organizaciju. Festivala zahvaljujući kome je Leskovac postao izuzetno važan književni centar. Ne propuštaju da se za novac obrate gradu i državi, da *apliciraju*, ali oni koji o tome odlučuju uvek negativno *repliciraju*, jer verovatno ne misle da sa organizatorima i učesnicima ovog festivala spadaju u isti svet, da su sa njima *Unus mundus*.

